

Mijloacele de învățământ specifice activităților de cunoașterea mediului

Mijloacele de învățământ reprezintă totalitatea resurselor materiale și tehnice ale procesului didactic care și ele au un conținut informativ și formativ în raport cu obiectivele operaționale ce primează a fi atinse de către copii împreună cu educatorul lor. La aceste mijloace se recurge pentru a ușura comunicarea formarea noțiunilor aptitudinilor și atitudinilor, dirijarea învățării, consolidarea tehnicilor de lucru, explorarea etc. Se cunoaște că la vârsta preșcolară, copiii având o gândire concret-intuitivă, situativă, este necesar ca educatoarea să utilizeze o gamă cât mai variată și adecvată a resurselor materiale. Se poate spune că activitățile de cunoașterea mediului nu pot fi organizate în afara resurselor materiale. Cu ajutorul lor se vor stabili strategiile didactice adecvate. Aceste resurse vor fi selectate și procurate în funcție de resursa umană, dezvoltarea senzorială și intelectuală a copiilor, experiența lor cognitivă, psihomotorie și afectivă caracteristicile limbajului, ritmul individual și mediul de muncă, deprinderile de lucru independent sau în grup. De interpretarea resursei umane și materiale depinde stabilirea strategiei didactice.

Abordarea creatoare a întregii activități de cunoaștere a mediului în grădiniță impune centrarea acțiunilor desfășurate de copil în așa-numitele arii de stimulare / centre de activitate (de interes, sectoare): bibliotecă, științe, construcții, artă, colțul casei, jocuri de masă, nisip și apă.

În sectorul bibliotecă copiii, împreună cu educatoarea lor, vor descoperi multe elemente de conținuturi științifice privind Cunoașterea mediului prin intermediul unor reviste, atlase botanice, zoologice, ecologice, corpul uman, cărți de biologie distractivă din lumea plantelor, animalelor, artizani ai naturii în care sunt prezentate cu mult simț artistic observații din tainele naturii înconjurătoare.

În sectorul științe copiii devin mici cercetători. Folosind microscopul- jucărie didactică, lupa, pensele, eprubetele din material plastic și alte vase de lucru, instrumente de măsură, rigle, vase volumetrice gradate, termometru, ceas de laborator, balanță, material biologic vegetal sau animal, proaspăt sau conservat, copiii vor învăța denumirile acestor tehnici de lucru, de observare, investigare, simple experiențe sau experimente, vor lua un prim contact cu activitatea de cercetare, cu activitatea științifică. Desenând printr-o diagramă simplă grafice transpuse în urma unor date rezultate privind evoluția vremii, transformările apei în natură, comportarea plantelor, animalelor față de o serie de factori în funcție de mediu, temperatură, lumină, umiditate, hrană, copiii simt că pot cerceta și descoperi adevăruri prin propriile puteri și vor deveni tot mai încrezători, curioși și conștientizați în cunoașterea lumii înconjurătoare.

Caietul naturii, calendarul anotimpurilor sau calendarul florilor sunt produse ale activităților. Completate zilnic, periodic, au menirea de a lărgi orizontul de cunoaștere sintetizând informațiile acumulate și ajutându-i să înțeleagă că orice efect este rezultatul unei cauze, că tot ce se petrece în jurul nostru are o explicație științifică.

Folosind calculatorul, copilul își va forma sau dezvolta noi abilități psihomotorii, atitudini, motivații, va pătrunde într-o lume virtuală, imaginară, disimularea realității înconjurătoare pe care nu o poate descoperi la un moment dat.

Amenajarea spațiului educațional al grupeii de copii pe arii, zone sau centre de interes și dotarea lor cu resurse materiale și tehnice adecvate trebuie să stea în atenția permanentă a educatoarei. Învățarea intuitivă concret-situativă are o pondere dominantă în procesul instructiv-educativ al activităților de cunoașterea mediului.

Dintre principalele mijloace de învățământ întâlnite în aceste activități menționez:

- mijloace informativ demonstrative;
- mijloace intuitive naturale: material didactic viu, conservat (colecții de plante- ierbare, de animale –insectare, cochilii de scoici, melci, de roci- minerale, etc...);
- obiecte construite în scopuri didactice (incluziuni în masă, în rășini, piese naturalizate sau uscate - împăieri în lichid- formol, alcool, expuse în vitrine, borcane, etc);
- materiale figurative, modele spațiale bi și tridimensionale, mulaje, machete în relief a diferitelor organisme, corpul uman, structuri de organe;
- reprezentări simbolice, planșe, portrete ale unor oameni de știință, mape didactice, truse botanice, Zoo, hărți, pliante, reviste, chiar produse ale copiilor expuse pe pereți;
- materiale și mijloace tehnice, audiovizuale (casete audio, video, compact discuri, discuri, fotografii, diapozitive, diafilme, emisiune radio școală și TV școală, înregistrate, programe, spoturi educaționale, calculatoare, simulatoare, retroproiectoare;
- material instrumentar, adică aparatură, truse de lucru în clasă sau pe teren, binoclu, microscop, jucărie didactică, lupe, sticlărie, pense, foarfecă, vase, acvarii pentru păstrat animalele, plantele de observat;
- mijloace de evaluare a cunoștințelor și deprinderilor, fișe de evaluare, aparat de testare a cunoștințelor, calculatoare, cameră video;

Putem concluziona faptul că mijloacele de învățământ reprezintă o noțiune foarte cuprinzătoare. Ele au evoluat de la materialul mental intuitiv la cel educațional în scop didactic și în prezent, la mijloacele audiovizuale, calculatoare, în funcție de procesul tehnic realizat în acest domeniu.

Timpul de care dispunem în demersul didactic al activității de cunoașterea mediului va depinde în mare măsură de nivelul de vârstă al grupei de copii cu care se lucrează. La nivelul I, cu copii de 3-5 ani, fiind treaptă de socializare, timpul efectiv necesar unei activități este de 15-20 minute, iar la nivelul II, cu copiii de 5-6 ani, treapta pregătirii pentru școală, acest timp este de 30-35 de minute.

BIBLIOGRAFIE:

- Trandafirescu I.-I., 2017
- Ionescu M., Radu I., 2001
- „Folosirea practică a mijloacelor tehnice audio-vizuale în procesul de învățământ”, Maximilian Bendorfeanu și Colab.

Prof. învă. preșcolar Tarnaruțchi Marilena
Liceul „Dimitrie Cantemir” Babadag, jud. Tulcea
- structură Grădinița cu program prelungit nr. 3